

2025-09-01

YTTRANDE

Nacka kommun Dnr: KFKS-2025-00595

Remitteringsinstans Dnr: Fi2025/00822

Yttrande över remiss från Finansdepartementet om Statskontorets rapport ”Förbättrad kontroll och uppföljning av privata utförare i kommuner och regioner” (2025:7)

Utifrån Statskontorets förslag lämnar Nacka kommun följande synpunkter.

Kommunallagen bör tydliggöras med avseende på styrelsens ansvar för uppsikt

Nacka kommun instämmer i Statskontorets bedömning om att kommunstyrelsen är den aktör som i och med sin uppsikt har förutsättningar att ha en samlad bild av nämndernas arbete avseende kontroll och uppföljning av privata anordnare. I Nacka kommun tar kommunstyrelsen redan detta ansvar genom, ett av kommunfullmäktige beslutat, reglemente för kundval. Av reglementet följer bland annat att nämnderna årligen ska rapportera hur kommunens nämnder följer upp sina anordnare inom kommunens kundvalssystem. Kommunstyrelsens årliga uppföljning möjliggör att kommunstyrelsen får en tydlig bild av kommunens samlade uppföljning av privata anordnare. Kommunstyrelsen kan vid uppföljningen även initiera ändringar eller förtydliganden kopplat till kommunens uppföljning för det fall det skulle visa sig att nämndernas uppföljningar inte är tillräckliga.

Kommunallagen anger redan i dag att styrelsen utövar uppsikt över all verksamhet i kommunen eller regionen. Det är inte motiverat att det läggs in ett särskilt område för uppsikt i nuvarande skrivning i kommunallagen. Det skulle kunna få som konsekvens att regeringen anser att fler områden kan vara av sådan karaktär att styrelsens uppsikt behöver regleras särskilt. Det finns således inte skäl till detaljregleringar i uppsiktsplikten och förslaget avstyrks därför.

Kommunallagen bör reglera att styrelsen ska rapportera sin uppsikt till fullmäktige

Nacka kommun bedömer, i likhet med Statskontoret, att kommunstyrelsen har goda förutsättningar att förmedla ett helhetsperspektiv av verksamheten till fullmäktige avseende uppföljning av privata anordnare. Det behövs inte fler lagregleringar inom detta område utan detta bör vara förbehållet varje kommun och region att ansvara för utifrån det kommunala självstyret. Frågor av principiell karaktär eller av större vikt för kommunen ska redan idag utifrån kommunallagen beslutas av kommunfullmäktige. För Nacka kommuns del utgör redan kommunfullmäktige beslutsinstans för kommunens reglemente för kundval där uppföljning av anordnare regleras. Det innebär således att kommunfullmäktige redan idag har möjlighet att besluta om strategisk inriktning av uppföljning av anordnare. Det är därför inte motiverat att det särskilt regleras att styrelsen ska rapportera uppsikten inom området till kommunfullmäktige. Förslaget bedöms generera en ökad administration för kommunerna och regionerna och utgöra en inskränkning i det kommunala självstyret. Utifrån dessa anledningar avstyrks förslaget.

Regeringen bör överväga att utreda behovet av kompletterande statlig granskning

Nacka kommun bedömer att staten, i större utsträckning än i dag, bör stödja kommunerna och regionerna i arbetet med att förbättra kontrollen och uppföljningen av privata utförare. Det behövs inte en kompletterande statlig granskning utan staten bör genom en mer stödjande funktion underlätta för kommunerna och regionerna. Detta kan exempelvis ske genom mer stödmaterial och vägledningar. En nationell samordning krävs även för att upptäcka mönster över kommun- och regiongränser, exempelvis när oseriösa aktörer flyttar mellan olika geografiska områden. Det behövs fler gemensamma digitala system för uppföljning och möjligheterna till kontroll måste underlättas i stället för att begränsas utifrån sekretesslagstiftningen. Det är även av stor vikt att statliga tillsynsmyndigheter fullgör och har en effektiv kontroll av tillståndspliktiga verksamheter så att kommunen kan följa upp dessa verksamheter inom respektive kommun. Förslaget om en kompletterande statlig granskning avstyrks därför i sin helhet. En statlig granskning bedöms även generera dubbelarbete både för kommunernas och statens del.

Regeringen bör utreda hinder för kommuner och regioner att anmäla välfärdsbrott

Nacka kommun bedömer att kommuner och regioner *inte* har en bristande vilja att anmäla välfärdsbrott. Frågan om välfärdsbrott och otillåten påverkan utgör ett prioriterat område för många kommuner. Nacka kommun instämmer i att anmälan om välfärdsbrott är viktig för en väl fungerande rättskedja. När kommunen upptäcker en brist eller felaktighet, som bedöms utgöra ett välfärdsbrott, görs en polisanmälan. Kommunens erfarenhet hitintills är dock att de välfärdsbrott som anmäls sällan bedöms utgöra välfärdsbrott varför en utökad dialog med polismyndigheten efterfrågas. Här bör staten underlätta för kommunerna och regionerna så att fler välfärdsbrott kan anmälas.

I sammanhanget är det även av vikt att lyfta att många kommuner och regioner arbetar systematiskt med kontroll och uppföljning av privata utförare. Det kan noteras att många av de brister eller felaktigheter som upptäcks i det arbetet ofta utgörs av *civilrättsliga avtalsbrott* och således inte välfärdsbrott som anmäls till polismyndigheten.

Mats Gerdau
Ordförande
Kommunstyrelsen

Victor Kilén
Stadsdirektör
Stadsledningskontoret